

KORKMUYORUZ,
SUSMUYORUZ,
İTAAT ETMİYORUZ!

bir kişi daha eksilmeye
tahmin ediyoruz -yok

ANTİKAPİTALİST BLOK

Antikapitalist Blok'a katıl, kadınların özgürlüğü için birlikte mücadele edelim!

Kapitalizmin krizlerinin her yeni gelişmeyle beraber derinleştiği bir dönemden geçiyoruz. Halihazırda ekonomik ve ekolojik krizlerle boğuşan küresel sistem, şimdi de pandeminin yarattığı basınç altında can çekişiyor. Artan eşitsizlik, iklim felaketleri ve salgınla beraber alınan önlemlerin işçi düşmanını içerdiği her yerde öfkeyi büyütüyor. Kitleler radikalleşiyor, mevcut siyasi partiler çözülüyor ve siyasi iktidarlar bu kutuplaşmanın sonucunda daha da otoriterleşiyor. Türkiye'de bunun savaş tamtamlarıyla, ırkçı ve militarist politikalarla merkeze oturtulduğunu hissediyoruz.

Bahsettiğimiz bu üçlü krizi en ciddi düzeyde yaşayanlar ise kadınlar. Dünya genelinde işsizlik artarken, kadın işsizlik oranlarının erkeklerinkinden daha yüksek olduğu görülüyor. Kadın istihdam oranları düşüyor ama ironik biçimde, kadınlar bugün pandemide vazgeçilmez olarak görülen temel sektörlerin esas kahramanlarıdır. Sağlık sektörü, yaşlı bakımı, temizlik sektörü kadın istihdamının yoğun olduğu alanlar. Aynı zamanda ücretsiz izin ya da işten çıkarmayla eve gönderilen erkek işçilerin yeniden üretimi, okula gidemeyen çocukların gündelik bakımı, sağlık hizmeti alamayan yaşlıların evde bakı-

mı gibi sorumluluklar da kadınların omzuna her zamankinden çok yüklenmiş durumda. Kapitalizmin gündelik işleyişi sebebiyle maruz kaldığımız cinsiyetçilik, şiddet ve ayrımcılık bu süreçte daha görünür oldu. Milyarlarca lira patronlara teşvik olarak sunulup sermayenin yarasını sarmak için kullanılırken bize kölelik koşullarında çalışma şartları ve evdeki tüm işlerin sorumluluğu düşüyor.

Göçmen olanlarımız ise işsizlik, statüsüzlük ve ırkçılığın pençesinde insanlık dışı şartlarda yaşamaya mahkûm edilmiş halde. Cinsel yönelimi heteroseksüel normlara uymayanlarımız, baskıcı ailelerin yanında sistematik şiddet ya da evsizlik kısılcacı arasında seçim yapmaya zorlanıyor. Trans kadınlar sürekli şiddet ve yoksullukla mücadele ederken en temel kimlik beyanları sorgulanıyor, görmezden geliniyor ve bastırılıyor. Kapitalizm virüsü statükoyu korumak için kürtaj hakkına ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi tartışılması bile kabul edilemez temel haklarımıza karşı saldırıya geçti. Diyanetten okul kitaplarına, televizyon programlarından siyasi iktidarın demeçlerine kadar her yere cinsiyetçiliği ve homofobiye yerleştirmekte hiçbir beis görmüyorlar.

Ama bu gemi su alıyor. Uzun süredir var olan çatlaklar büyüyor. Bize umut veren tarafı ise şu; son beş yılda, Türkiye’de bu geminin böyle gitmeyeceğini herkese gösteren, kadınlardı. Kadınlar eve kapanmayı, sessizce düşük ücretlerle çalışmayı, evde ya da işyerinde veya okulda ayrımcılığa ve şiddete maruz kalmayı reddediyor. OHAL, polis baskısı, eylem yasakları, gözaltılar kadınları eve yollamaya yetmiyor. İstiklal Caddesi’nin son beş yılda çekilmiş ihtişamlı eylem fotoğraflarında binlerce kadını bir arada görüyoruz. Sosyal medyanın en aktif eylemleri kadınlar tarafından örgütleniyor. İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme tartışmalarını hükümetin neredeyse ağzına tıkan, hükümet yanlısı kadın örgütlerini bile açıklama yapmaya zorlayan, yani AKP’nin sadece tavanına değil tabanına değen bu hareketleri kadınlar örgütlüyor. Çünkü AKP’nin tabanında da milyonlarca işçi kadın var. Tekstil atölyelerinde, mağazalarda, temizlik işlerinde, mevsimlik işlerde çalışan milyonlarca kadın... AKP kendi tabanını cinsiyetçilikle pekiştireyim derken erkek şiddetinden, ayrımcılıktan mustarip kadınları karşısına alıyor. Kadın hareketi bu çelişkinin açtığı kanaldan korkusuzca ilerliyor.

Kadınların hem krizin en çok etkileneni hem de mücadelesinin en militanı oluşları Türkiye’ye özgü değil. Dünyanın her yerinde isyanların en önünde kadınları görüyoruz. Sudan’da, Cezayir’de, Lübnan’da, Polonya’da, Belarus’ta, Tayvan’da, Şili’de, ABD’de kadınlar kokuşmuş rejimlere karşı yüzde 99’un öncülüğünü yapıyorlar. ABD’deki ırkçılık karşıtı siyah kadınların liderliğinde gerçekleşen devasa eylemler kapitalizmi en gelişmiş olduğu yerde, en zayıf yerinden vuruyor. Siyah kadınlar ve siyah trans kadınlar cinsiyet, ırk ve sınıf eşitsizliğinin en keskin olduğu yerden dünyadaki tüm ezilenlere umut veriyorlar. Bu küresel isyana bakarak yeni dersler öğreniyoruz. Kadın özgürlüğünün otoriter, maskülen, tekçi yönetimlere karşı, cinsiyetçi ve ırkçı polis örgütlerine, yani devletin baskı aygıtlarına karşı ve siyahları sürekli yoksulluğa ve cezaevleri-

ne mahkûm eden kapitalizmin vahşi neoliberal politikalarına karşı topyekûn bir mücadeleden geçtiğini sadece kitaplar değil sokaklar da gösteriyor bize.

Elinizdeki kısa broşür, kadın özgürlüğü meselesine dair farklı meseleleri ele alan üç muhteşem makaleden oluşuyor. Ceren Devrim Karabulut bize cinsiyetçilikle mücadelenin her alanda sürdürülmesi gerektiğini ve bunun yollarını anlatıyor. İkili cinsiyet sistemini sorunsallaştırarak başladığı yazısına, sosyal medyanın etkili bir alan olarak nasıl kullanıldığının altını çizerek devam ediyor. Ceren, yazısında reformların ve gündelik mücadelenin cinsiyetçiliğe karşı savaşta büyük önem arz ettiğinden bahsediyor. Kapitalizmi ortadan kaldırmadan ikili cinsiyet sistemi üzerine kurulu yeniden üretim sürecini tamamen yıkmak mümkün olmasa da her alanda radikal reformlar talep etmekten vazgeçemeyiz. İstihdam eşitsizliğinden kullandığımız dile, eğitim sisteminde kullanılan ders kitaplarından kadına karşı şiddete uzanan her mecrada kadınların özgürlüğü için sesimizi yükseltmeye devam etmeliyiz. Ceren'in yazısı bu anlamda, hayatlarımıza değen çok derli toplu bir kılavuz niteliğinde.

Broşürümüzün ikinci makalesinde İnci Ercan, kadına yönelik şiddetle mücadelenin önemini anlatırken, büyük kitlesel ayaklanmalar ve kadın özgürleşmesi arasındaki tarihsel bağa dikkat çekiyor. Paris Komünü ve Ekim Devrimi tarihsel esin kaynaklarımız iken, Sudan devrimi bu tarihsel deneyimlerin güncelliğini kanıtlar nitelikte. İnci'nin makalesi AKP dönemine ait dehşet verici istatistikleri bizimle paylaşırken, pandemi sonrası politikaların neden daha cinsiyetçi ve homofobik bir söylemle el ele gittiğini açıklamaya çalışıyor. Makalesindeki ana vurgu, uluslararası sözleşmeler, düzenleyici kanunlar gibi reformlar için mücadele ederken bu sistemin kendi kanunlarını hiçe sayan yapısal eşitsizliklerden mustarip olduğunu unutmamamız gerektiği. Yazının son önemli noktasının idam

tartışması olduğunu söylemek mümkün. Makale cinsiyetçiliğe, istismara, tecavüze karşı mücadelede çözüm olarak öne sürülen idam talebinin neden çözüm değil de sorunun bir parçası olabileceğini anlatıyor.

Son makalemizde ise Ayşe Demirbilek çok önemli bir soruya yanıt vermeye çalışıyor: Kadın özgürlüğü mücadelesinin özgünlüğü nerede yatıyor? Ayşe bu soruya, diğer hareketlerle organik olarak kurduğu mecburi bağlardan dolayı, genel özgürlük mücadelesindeki merkezi yerinde yatıyor, diyerek cevap veriyor. Kadın özgürlük hareketinin en öndeki özneleri tarih boyunca çoklu politik mücadeleler verdiler. Her kitlesel kadın hareketi bir şekilde kapitalizmin ikiyüzlülüğünün yarattığı çelişkilere yanıt vermek zorunda kaldı. Ayşe, bunun sebebinin, içinde yaşadığımız sistemin kâr, savaş ve yıkım güdüsüyle kadın hareketinin enternasyonal anti-kapitalist özü arasındaki çelişkide yattığını söylüyor. Yani kadın özgürlüğünün sadece cinsiyetçiliğin değil, sermayenin boyunduruğundan kurtulmakla mümkün olabileceğini anlatıyor. Yazının bir diğer önemli vurgusu da kadın hareketinin enternasyonalist eğilimi. Çoğunlukla AKP'nin dini muhafazakârlığı ile açıklanan saldırıların aslında başka otoriter rejimlerde de vuku bulduğunu ve buna karşı kadın hareketinin küresel bir otoriter kapitalizm karşıtlığı içinde birleştiğini anlatıyor.

Elinizdeki broşür kadınların özgürlüğü için mücadeleyi %99'un mücadelesi haline getirmeye çalışan Antikapitalist Blok üyeleri tarafından kaleme alındı. Broşürde ifade ettiğimiz her düşünce bu baskıcı sisteme karşı mücadelede yalnız olmadığımızı bize hatırlatmalı. Her bir okura çağrımız, saflarımıza katılıp öfkelerini de beraberlerinde getirmeleri.

Antikapitalist blok bir seçim bloğu değil, bir pazarlık bloğu değil, omurgasız bir koalisyon örgütü hiç değil.

Antikapitalist blok iktidarın pervasız cinsiyetçiliğine, devlet

kurumlarının suç ortaklığına, patronların gözü dönmüş kâr hırsına, sokakta, evde, iş yerinde maruz kaldığımız cinsiyetçiliğe karşı sadece sandıkta değil sokakta da mücadele etmek isteyenlerin platformu.

Kadının yeri mutfak değil devrimdir, diyenlerin platformu.

Güzellik sokaktadır, diyenlerin platformu.

Kadınlar özgürleşmeden sosyalizm olmaz, diyenlerin platformu.

İstanbul Sözleşmesi uygulansın, diyenlerin platformu.

Göçmen karşıtlığına, savaşa, iklim değişikliğine karşı mücadele edenlerin platformu.

Antikapitalist Blok'a katıl, mücadeleyi beraber yükseltelim!

Canan Şahin

Cinsiyetçilik ile nasıl mücadele etmeliyiz

Cinsiyetçilik, çoğunlukla kadınlar olmak üzere, bazı bireylerin cinsiyetleri sebebiyle aşağı görülmesi ve bu görüş doğrultusunda ortaya konulan her türlü ifadedir. Toplumda kimse cinsiyet rollerinden muaf tutulmadığı için, tüm insanlığa içkin bir sorundur bu. Dünyanın her yerinde, kadınlar ve LG-BTİ+ bireyler, hayatın her alanında, sistematik cinsiyetçilikten büyük zararlar görüyor. Bunun sebebi, cinsiyetçiliğin şu ya da bu grupların icadı değil, devletin bütün kurumlarına ve bireylerine entegre edilmiş bir norm olmasıdır. Kişi gözlerini açtığı an, ev hayatından okuluna, işinden çarşıya atacağı her adımda, cinsiyeti doğrultusunda ondan beklenen davranışlar bütününe ağırlığı altında hareket eder. Ne kadar eğitimli ya da farkındalığı yüksek olursa olsun, cinsiyetçiliğin kurbanı olmaktan tamamiyle kurtulabilmesi mümkün değildir. Çünkü toplumun bütün mekanizmaları ikili cinsiyet sisteminin üzerine kurulmuştur. Cinsiyetine biçilen geleneksel rollerin dışına çıkma cüretinde bulunan kişi, toplumun cezalandırmalarına maruz kalır. Somut bir örnek olarak, kadın cinayetlerine karşı takınılan tutumların değişkenliğine dikkat çekebiliriz. Eğer tecavüz ya da cinayet mağduru kadın, içinde bulunmaması gerektiğine inanılan bir bağlam içindeyken şiddete uğramışsa, toplumun çoğunun dikkate aldığı ilk şey kadının o saatte

o insanlarla ne işinin olduğudur. Ne de olsa toplumun norm ve değer yargıları erkeği koruma eğilimindedir. Özgecan Aslan cinayetinde ise Özgecan okuldan dönüyor olduğu için bir bahane üretemeyip katili suçlamak zorunda kaldılar. Ataerkil sistemin içinde, kadınıyla erkeğiyle, bu cinsiyetçiliği hep beraber besleyip yeniden üretiyoruz.

Yine de umut var. Kadın hareketinin güçlenmesi, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması için, yürütülen mücadeleye hız kazandırılarak devam edilmelidir. Bunun için, günümüzde aktivizmin 1 numaralı platformu olan sosyal medyayı, hem farkındalık yaratmak hem de kamuoyu oluşturmak için elimizdeki en iyi araçlardan biri olarak kullanabiliriz.

Cinsiyetçiliğe karşı mücadele etmek için başlayabileceğimiz en iyi yer ise kendi sözlerimiz ve davranışlarımız. Hemen hiçbirimiz bir kadına ya da trans bireye bilfiil saldırıda bulunmamış ya da hakaret etmemiş olsak dahi, günlük hayatımızda kullandığımız söylemlerle cinsiyetçiliği besleyip meşrulaştırıyoruz. Cinsiyetçi küfürler ve şakalardan kaçınıp, sosyal med-

yada insanları bu konuda bilinçlendirmeye çalışabiliriz. Her ne kadar dilimize çok doğal ve “kendiliğinden” gelseler bile, bunlar aslında kadın cinayetlerine giden yolu döşeyen taşlardır. Çünkü kadınları küçümsemeyi meşrulaştırır.

Cinsiyetçiliğin yoğun olarak yaşandığı işyerlerinde, kadınların da göz önüne alındığı bir takım düzenlemelere başvurulmalıdır. İşverenler genellikle, ileride hamilelik ve bebek bakım izni almak isteyeceği gerekçesiyle, pozisyon için yeterli olsalar dahi kadınları işe almayı tercih etmiyorlar. İşe alınsalar bile kendileriyle aynı sorumluluk ve görevlere sahip erkek çalışanlardan daha az kazanıyorlar. İş ortamı ayrıca hiyerarşik bir sisteme sahip olduğundan, alt pozisyonlarda çalışan kadınlar sıklıkla üstleri tarafından sözlü tacize uğruyor ya da kendilerine ciddiye alınmadıkları gösteriliyor. Çözümsel bir yaklaşım olarak, işyerlerinde cinsiyet eşitliği eğitimleri verilebilir. Bunun yanında, kadınların başvurabileceği şikayet mekanizmaları da yaratılmalı, sözlü ve fiziksel tacize uğrayanların bunu dile getirme hakları için güvenli bir ortam oluşturulmalıdır.

Cinsiyet rollerinin ilk öğrenildiği kurumlar aile ve okullar ol-

duğundan, bu alanlarda da cinsiyet eşitliğine yönelik adımların atılması hayati öneme sahiptir. Ev içindeki çocuklara eşit davranılması, aynı sorumlulukların verilmesi gerekir. İzinler ve özgürlükler kız ve erkek çocuklar için eşit olmalı, her çocuk kendi ilgi alanlarını takip etme yönünde teşvik edilmelidir. Müfredatta, kitapların, cinsiyet eşitliği bağlamında yeniden düzenlenmesi, kadınların bilim insanı, mühendis, doktor olabildiği, erkeklerin ev işi yapabildiği bir dünya profili çizilmesi gerekir.

Elbette politikalar düzeyinde atılabilecek gerçek adımlardan da kısaca bahsetmek gerekiyor. Seçmenler olarak; cinsiyet eşitsizliğine yönelik çözümler sunan, kadın ve LGBTİ+ haklarını savunmaya yönelik fikirleri, projeleri olan politikacıları desteklemeliyiz. Çünkü yaratmayı amaçladığımız bilinç yalnızca politikalarla desteklendiğinde sistematik bir ilerleme kaydedebiliyor.

Ceren Devrim Karabulut

Kadına yönelik şiddete karşı nasıl bir mücadele?

Dünya 2020 yılı itibariyle, çalkantılı, zorlu bir sürece girdi. Covid-19 salgını dünya genelinde 1 milyona yakın can aldı. Pek çok ülkenin ekonomisi zarar gördü, hükümetlere duyulan güven azaldı, insanlardaki umut ve adalet duygusu sarsıldı.

Bu dönemde diğer pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de gündem, salgına karşı acil önlem alınması ve maddi kaynak aktarılması olması gerekirken, her gün yeni kadın cinayetleri ve şiddet olaylarıyla sarsıldık. Türkiye, her iki kadından birinin kendisini güvende hissetmediği bir ülkedir. Geçtiğimiz yıl cinayete kurban giden ve şüpheli şekilde ölü bulunan kadın sayısı (kaydedilen) 474 iken, 2020’nin ilk sekiz ayında 332’ye yükseldi (bilindiği kadarıyla). Pandemi dönemindeki tedbirler kapsamında “evde kal” çağrıları yapıldı, kadınların, en çok şiddet gördükleri yer olan eve, en çok şiddet gördükleri kişiler olan aile bireyleriyle kapanmaları, kadınlar ve çocuklara yönelik cinsel istismar ve psikolojik baskıyı daha da ileri boyutlara taşıdı.

Bu dönemde art arda gelen cinayet ve istismar haberleri karşısında, devlet sadece olan biteni izlemekle yetinmeyip, suçluları korumayı, bir an önce serbest bırakmayı seçti. Artan suçlara karşı acil önlem alınması gerekirken, son yıllarda birbiri

ardına gelen kadın düşmanı saldırılar, pandemi sürecinde de sürdürüldü. Salgınla etkili mücadele adımları atması beklenen devlet, kadın ve LGBTİ+ düşmanı açıklamalar ve düzenlemeler yapmakla meşgul oldu. Daha önce de meclisten geçirilmeye çalışılan, çocuk istismarcılarına, mağdurlarıyla evlenme şartı ile af teklifi ve kadınların nafaka hakkına müdahale tekrar gündeme geldi. Ve son olarak da iktidarın şiddetle mücadeleyi konu alan İstanbul Sözleşmesi'nden, aile değerlerini tehlikeye attığını ileri süren homofobik bir açıklama ile çıkmak istemesi var tabii... Sözleşmede geçen “toplumsal cinsiyet eşitliği” ibaresinden rahatsızlık duyulduğu belirtildi. Kadına karşı, süregelen şiddet eylemleri ve cinayetlerin arkasında oldukları da böylece anlaşılmış oldu.

Tüm bunlar yaşanırken, bir yandan da bir AKP milletvekilinin evinde ölü bulunan Nadira Kadirova dava dosyasının kapatılması, yine iktidardan bir ismin karıştığı Rabia Naz olayının bir türlü aydınlatılamaması, Gülistan Doku'nun aylar sonra aranmaya başlanması, Uzman Çavuş Musa Orhan'ın (tecavüz ettiği) İpek Er'in ölümü üzerine sosyal medya tepkileriyle önce tutuklanıp sonra serbest bırakılması gibi örnekler, adaletin yalnızca bazı imtiyazlara sahip kişilere uygulandığının kesin kanıtlarını sundu.

Bu zihniyetin diğer bir ürünü de, daha birkaç gün önce yeniden gündeme gelmiş olan idam tartışmalarıdır. Dünyanın pek çok geri kalmış ülkesinde uygulanmaya devam edilen idamın bir çözüm olmadığı, bu ülkelerde bir türlü düşüşe geçemeyen tecavüz oranlarından belli. Kaldı ki, bu ülkelerin hepsinde, yargı sürecindeki hatalar yüzünden “yanlışlıkla” idam edilmiş onlarca insan var. Ayrıca idamın getirilme amacının ardındaki niyetlerin de iyi okunması gerekir. İnsanların yasalarda yer almayan sözde suçlardan kolayca hüküm giyebildiği bir ülkede, idam çok daha vahim sonuçlar doğurabilir.

Bu dönemde, kadınlar olarak, yalnızca Türkiye'de değil dün-

yanın tüm diğer otoriter rejimlerinde, üzerimize yöneltilen saldırılar karşısında, hem kendi haklarımıza sahip çıkmak, cinsiyetçiliğe ve şiddete ‘hayır’ demek hem de gelirin adaletsiz dağılımına, yolsuzluğa, kurumların kokuşmuşluğuna, ırkçılığa ya da afetler gibi acil eylem gerektiren olaylarda yaşanan ihmallere, salgınla mücadeleye ayrılması gereken bütçenin bile toplumun sağlığını korumaya yönelik değil de belirli bir azınlığın varlığına varlık katmak ve emperyalist endişeleri karşılamak için kullanılmasına tepki olarak sokaklardaydık.

Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınlara güçlenmesi konusu yıllardır uluslararası organizasyonların büyük çaplı konferanslarında ve raporlarında hak ettiği yeri alıyor. Tarih boyunca eşitlik adına mücadele vermiş pek çok insan, kadınlara yöneltilen zulme ve toplumsal cinsiyet rollerinin sebep olduğu bu eşitsizliğe karşı da yıllardır mücadele veriyor. 200 yıl boyunca ve “gerçek” insan haklarından eşit derecede faydalanabilmek adına yürütülen mücadelede elbette birçok kazanım da oldu. Artık kadınlar alışlagelmiş toplumsal cinsiyet kalıplarının ötesine geçtiler, siyasette ve bilim dünyasındaki sayılarını ve nüfuzlarını artırdılar, iş sahibi ya da güçlü kadınlara olarak benimsendikleri bir toplumda, eskiye

oranla biraz daha rahat bir yaşam sürebilmeye başladılar. Fakat hiçbirinin yeterli olmadığını görüyoruz: Dünyada her gün binlerce kadın şiddete maruz kalıyor, işyerlerinde ayrımcılığa, daha az ücrete boyun eğmek zorunda bırakılıyor. Bunlar bize, yıllardır verilen mücadelenin köklü ve uzun süreli bir çözüm getirmediğini, aksine her şeyin “eski tas eski hamam” devam ettiğini, bu gerçek karşısında başka türlü mücadele yöntemlerine başvurmamız ve belki de meselenin kaynağını daha iyi çözümleyerek hareket etmemiz gerektiğini gösteriyor.

Peki, kadına yönelik şiddetle nasıl mücadele edeceğiz?

Küresel organizasyonlarca yürürlüğe konulan kurultaylar, konferanslar ve eylem planları; çerçevesi yeterince çizilememiş taahhütler ve bunların altına atılmış imzalarla sınırlı kaldı. 25 yıl önce Pekin’de, 4-15 Eylül tarihlerinde gerçekleştirilen 4. Dünya Kadın Konferansı’nda, “Eşitlik İçin Eylem, Kalkınma ve Barış” başlığı altında, tüm kadınlar ve kız çocukları için eşit olanaklar yaratılması talep edilmişti. Toplumsal cinsiyet eşitliği için verilen tüm o sözlere rağmen ne halde olduğumuz ortada...

Devletler meclise, işyerlerine kota getirme gibi kısmi ve yetersiz çözümlere başvurmakla yetindiler. Bazıları da yasalarında değişikliğe giderek, bu ayrımcılığa son vermeye çalıştılar. Diğer bazıları ise kadınların iş dünyasında daha fazla yer bulabilmesi için teşvik programları yarattı, sosyal destek politikalarında iyileşmeye gitti. Bu çözümlerin, talep edilen eşitlik çerçevesine hiç yaklaşmayan, yetersiz ve aheste adımlar olduğunu söylemeye gerek var mı?

Kadına yönelik, yüzyıllardır süren ayrımcılığın böyle sonlandırılmayacağını anlamak için yeterince izledik. Aslında bu konuda yapılması gerekenler için, hem tarihten hem yakın dönemde yaşanan olaylardan çeşitli referanslarımız var. Kadınların sorumluluğunda görünen çocuk bakımı, ev işleri gibi konularda ve kamusal alanda eşitlik anlamında hem Ekim

devriminde hem Paris Komünü deneyimlerinde çeşitli gelişmeler yaşanmıştı. Yakın zamana baktığımızda ise bunun en güzel örneğini Sudan'da buluyoruz.

Son yıllarda devletlerin iç politikalarındaki baskıcı ve adaletsiz uygulamalar, pandemi süresince aldıkları yetersiz önlemler ile birleşince Şili, Tayland, Sudan, Lübnan, Hong Kong, Belarus ve Bulgaristan gibi ülkelerde hükümet karşıtı protestolar yükseldi. Gösterilerde kadınların çoğunlukta olduğu ve hatta harekete önderlik ettikleri görülüyordu.

Sudan'da 30 yıllık diktatörlüğe karşı yapılan gösterilerde yükselen “kadının yeri devrimdir “ aslında kadına yönelik şiddete karşı mücadele konusunda bize bazı ipuçları verebilir. Bu direnişin simgesi haline gelen ve milyonlarca kadını harekete geçiren Alaa Salah ile beraberindeki tüm kadınların mücadelesi kazanımla sonuçlandı. Sudan'da 30 yıllık İslami yönetim sona erdi, din ve devlet işleri birbirinden ayrıldı, kadın sünneti yasaklandı ve kadınlar yanlarında erkek olmadan seyahat edebilme hakkına kavuştu. Başka ülkelerde de kadınlar son birkaç yıldır, egemen gücün kendilerine yönelik saldırılarına karşı harekete geçmekle kalmıyor, sömürüye, eşitsizliğe, LGBTİ+ fobiye, göçmen düşmanlığına ve iklim krizine karşı, sistemi değiştirmek için sokaklara çıkıyor. Gerçek değişimler sokaklara taşan kitlesel ve kararlı direnişlerle gelecek.

Şiddete karşı mücadele eden hareketler için, dünyanın her yerindeki ezilenlerin, sömürülenlerin talepleri son derece önemlidir. Ezilen sınıf sadece kadınlardan ibaret değil. Kapitalist devletlerin rekabeti uğruna çıkarılan savaşlarda canlarından olan, yerinden edilenler sadece kadınlar değil. Bir avuç azınlığın refahı için aklıtan ölenler, çürümüş zihniyetten nemalanan kapitalist güçler yüzünden sürünenler... Kadınlar konusunda beklediğimiz zihinsel dönüşümün yaşanması için, insan hayatını hiçe sayan bu sisteme karşı direnmeliyiz. Gerçek dönüşümü temin edebilmek için, eğer cinsiyetçiliğe

tepki göstereceksek, kapitalizmin yapısal cinsiyetçiliğine karşı olmalı tepkimiz. Bir değişim yaşanacaksa eğer, bu değişim ayrımcılığa maruz kalan, haksızlığa uğrayan, hangi nedenle olursa olsun insanca yaşama hakkı elinden alınan tüm ezilen grupların birleşik ve bilinçli mücadelesinden geçiyor. Birleşik bir mücadeleye destek verecek olanların; sınıfı bölen milliyetçilik, cinsiyetçilik, ırkçılık, homofobi gibi kutuplaşmalara karşı çıkmaları, sistemi hep birlikte değiştirmek için, son derece kararlı bir hareket yaratmaları şarttır.

İnci Ercan

“Kadınların özgürlük mücadelesi” Sadece kadın özgürlüğü için değil özgür bir dünya için mücadele

Kadınların özgürlük mücadelesi kendi içinde özel bir dinamik ve öznel koşullar barındırır da hiçbir zaman kapitalizmin yarattığı küresel eşitsizlikler, savaşlar ve aklınıza gelebilecek tüm diğer sorunlardan bağımsız olmadı, bunların üzerinde bir mücadele olmadı. Kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesi tarihine baktığımızda bunun birçok örneğine rastlayabiliriz. Aynı şekilde, tarihte kadın mücadelesinin öncüleri sayılan ve bu açıdan mücadelede çok önemli yeri olan kadınların neredeyse hemen hemen tamamına yakınının ortak bir özelliği vardır; mücadele alanları sadece kadın hareketi ile sınırlı kalmaz. Bu elbette tesadüf değil.

Kapitalizmin girdiği her krizden ilk etkilenenlerin, toplumun “dezavantajlı” kabul edilen kesimleri olması bunun başlıca nedenlerinden biri. Ancak zaten bildiğimiz üzere, bu “dezavantajlı” olma halini yaratan da yine sistemin kendisi. Bilinen en somut örnek, savaş dönemlerinde sistemin ve iktidarların toplumun bölünmüş kesimlerini nasıl kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirip kullandıklarıdır. Dünya Savaşları ya da ABD - Vietnam savaşı sırasında, hükümetlerin, erkekler savaşırken kadınların yerinin fabrikalar olduğunu bildirmesi,

hatta en iyi annenin çocuğunu Kanada'ya (o dönemde çocukların bakımı Kanada'da sağlanıyordu) ya da devlet yurtlarına gönderen anneler olduğunu salık vermesi, sistemin temsilcisi ve yürütücüsü iktidarların bu şekillendirme ve kullanmayı nasıl yürürlüğe koyduklarını açıkça gösterir. Ya da ilk sanayileşme dönemlerinde kadınların ve çocukların madenlerde çalıştırılıyor olması... Üstelik maden işçisi kadınların, üstleri çıplak şekilde çalıştırılmalarında hiçbir sakıncası görülmemiş. Günümüzün gelişmiş "medeni" toplumunda ise dekoltesi aşırı bulunduğu için uçaklara, müzelere alınmayan kadınlardan bahsedebiliyoruz.

Kadınlar tarih boyunca bu ikiyüzlü ahlakçılık, çıkar ve kâr odaklı politikalar ile belirlenen cinsiyet politikalarına karşı net talepler ortaya koydular, inançlarını hiç yitirmeden, istikrarlı bir mücadele sergilediler. 2018 yılında İrlandalı kadınlar 35 yıllık bir mücadelenin sonunda tekrar kürtaj haklarını kazandılar. Ortadoğu'da kadınlar, özellikle de Arap Baharı dalgasından sonra, hem kazanımlar elde etmeye hem de yıllardır süren hak mücadelelerini daha görünür kılan bir güç kazanımıyla vermeye devam ediyorlar.

Geride bırakılan yıllarda, küreselleşen sadece kapitalizm değildi. Kapitalizm vahşetini ve kan emiciliğini tüm dünyaya acımasızca yayıp, insanın yanında dünyanın da tüm kaynaklarını tüketirken, bu vahşet ve aç gözlülüğün karşısında yükselen mücadele de küreselleşti. Yalnızca daha geniş ölçekli mücadele alanlarında değil, kadınların öznel mücadelelerinde de küresel bir dayanışma yaşanıyor. En güncel örneğimiz, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasına karşı yürütülen mücadele. Bu konu aynı zamanda, cinsiyetçilik noktasında, coğrafya, din ve kültür farklılıklarının ne kadar manasız olduğunu da gösterdi. Polonya ile Türkiye'nin söylem ve hamlelerinin benzerliği, kültür, din ve yaşam biçimi olarak neyin içinde olursak olalım cinsiyetçilik, ırkçılık ve milliyetçiliğin çok benzer şe-

killerde tezahür ettiğini gösteriyor. Tam da bu nedenle, tüm mücadele alanlarında olduğu gibi, kadın özgürlük hareketini de enternasyonalist bir mücadele yapıyor.

İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasına karşı verilen mücadele öznel gibi görünse de aslında toplumsal olarak geriye doğru bir değişimin ve hak ihlallerinin uzantısı. İstanbul Sözleşmesi mücadelesinin kaybedilmesi, iktidarın başka alanlarda da aynı tutumu benimseyip haklarımıza daha pervasızca saldırmasının önünü açar.

Kadın özgürlük mücadelesini, daha geniş kapsamlı “özgür bir dünya” mücadelesinin bir parçası olarak kabul etmenin başlıca nedeni, kadınların toplumun (herkes gibi) bir parçası olduğu gerçeğidir. Kadın özgürlük mücadelesi, yoksulluk, eşitsizlik, adaletsizlik, milliyetçilik, ırkçılık karşıtı mücadelelerden bağımsız olmadığı gibi, bilakis tüm bu mücadele alanlarının içinde ve hatta çoğu zaman da ön saflarında. Ancak bu durumda dahi kadınlar, bulundukları her yerde cinsiyetçilik ve ayrımcılık karşıtı mücadelelerini sürdürmek durumundalar.

Belki de kadın özgürlük hareketini öznel kılan şey budur.

Kadın özgürlük hareketinin antikapitalist ve enternasyonalist olması, toplumsal mücadele alanlarına uzun vadeli gerçek kazanımlar ya da dönüşümleri getirebilmesi için, birleşik ve bağlı olması gerekir. Tüm hareketler gibi kadın özgürlük hareketi de tarih boyunca toplumsal ayaklanmalar, kazanımlar ve dönüşümler dönemlerinde daha da büyümüş, mücadeleyi kazanımlara dönüştürmüştür.

Tüm insanların özgür ve eşit olmadığı, eşitsizlik ve yoksulluğun sürdüğü bir dünyada öznel özgürlüklerimiz de her an tehdit altında kalacaktır. Kapitalizmin yarattığı tüm “aşağıda” ve “ötekilerin” özgürleşmeleri ancak tamamı ile özgür ve eşit bir dünyada mümkün olabilir.

Bu anlamda, kadınların özgürlük mücadelesi daha özgür bir geleceğe ya da sosyalizme, komünizme veya devrime ertelenemez. Bunların içinde eritilmesi de söz konusu değildir. Kadınlar kendi öznel eşitlik ve hak mücadelelerini verirken, beraberinde zaten kendiliğinden sürdürülen cinsiyetçilik karşıtı mücadeleyi de bırakmıyor, üstelik bunların hepsini tüm bu diğer alanlarda da yürütmek zorunda kalıyor. Benzer şekilde, tüm diğer mücadele alanları ve hak talepleri de cinsiyetçilik ve ayrımcılık karşıtı hareketi kendi içlerinde aynı ısrar ve kararlılıkla barındırmalıdır.

Kadın özgürlük mücadelesinin neden antikapitalist olması gerektiği sorusuna, Kadın Özgürlük Hareketinin başlıca liderlerinden biri ve (bugün kadınların en büyük ve önemli hak ifade ve talep alanı haline gelen) 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanması fikrinin yaratıcısı Clara Zetkin'in, aynı yıl bu öneri bağlamında, bundan tam 110 yıl önceki dile getirdiği yanıtı sunabiliriz:

Erkeğin desteği olmadan. Evet, hatta genellikle erkeklerin iradesine karşın, kadınlar sosyalist bayrak altına girmişler-

dir... Fakat onlar şimdi bu bayrak altında duruyorlar ve burada kalacaklar! Burada özgürlükleri için, eşit haklara sahip insanlar olarak kabul edilmeleri için savaşıyorlar. Sosyalist İşçi Partisi ile el ele yürüyorlar. Savaşın tüm zorluğuna ve gerektirdiği özverilere katılmaya hazır oldukları gibi, zaferden sonra da elde ettikleri tüm hakları korumaya kesin kararlıdırlar.

Kadın işçiler, kadının özgürlüğünün ayrı bir mesele değil, büyük sosyal sorunun bir parçası olduğundan kesinlikle emindirler. Bu sorunun bugünkü toplum yapısında hiçbir zaman çözülemeyeceğinin, ancak toplumun köklü değişiminden sonra bunun mümkün olabileceğinin de bilincindedirler... Kadının özgürlüğü, tüm insanoğlunun özgürlüğü gibi, yalnızca emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasıyla mümkün olacaktır. Kadınların da tıpkı işçiler gibi tüm haklarını kazanmaları, ancak sosyalist bir toplumda mümkün olabilir.

Yaşasın Kadın Dayanışması!

Yaşasın Enternasyonalist Dayanışma ve Ezilenlerin Birliği!

Ayşe Demirbilek

**Eşit ve özgür bir dünya için
Antikapitalist Blok'a katılın!**

İmza metni bu linkte:

<https://forms.gle/VYghkXkxQApkCKWr6>

İletişim: antikapitalistblok2020@gmail.com

ANTIKAPIŦALIST BLOK